

School

voor

Geloofsverdieping

VAN HARTE WELKOM

School

voor

Geloofsverdieping

Avond 2: De vraag naar God

School voor Geloofsverdieping – Avond 2

- 19u30 Avondgebed
- 19u55 **De vraag naar God – Marc Peersman**
- 20u40 Pauze
- 21u Werk in groepen
- 22u Wel thuis

School voor Geloofsverdieping 2023-2024

1. Samen starten

2. De vraag naar God

GOD VAN HET VERBOND

3. De Bijbel als Woord van God
4. Uittocht en Verbond
5. De roep van de profeten
6. Schepping
7. Onmacht en lijden

JEZUS MESSIAS

8. Het getuigenis van het Nieuwe Testament
9. Wat heeft Hij gezegd?

10. Wat heeft Hij gedaan?

11. Hij is verrezen

12. Hij heeft ons verlost

13. Hij is Gods veelgeliefde Zoon

GEEST DIE LEVEN GEEFT

14. De Geest die in ons woont

15. Bidden in de kracht van de Geest

16. Leven in de kracht van de Geest

17. Leven van het komend Rijk

18. De vraag van God: Kerk

19. Evaluatie en slot

DE VRAAG NAAR GOD

Zoekvraag: de christelijke geloofservaring - van binnenuit
Bijbels Godsgeloof

welke God wordt hier aanbeden...?
hoe laat Hij zich kennen?
'hoe is Uw naam, waar zijt Gij te vinden...?'

MAAR: geloven in God is verre van evident

de vraag naar God =

de vraag naar het geloof in God in onze samenleving

Het geloof in God is in onze tijd en wereld niet vanzelfsprekend.

Waarom?

1. Er is de hedendaagse visie op mens en wereld.

“God is niet nodig.”

2. Er is het eigene van de Bijbelse godservaring.

“God is anders.”

1. In de moderne wereld: God is overbodig

We leven in een bepaalde 'cultuur' = geheel van overtuigingen en waarden, levensbeschouwing, mens- en wereldbeeld

Vandaag bij ons: een 'moderne' cultuur = DE MENS centraal

- DENKEN (ratio) =
je pense donc je suis, wetenschap verklaart de wereld
- WILLEN (vrijheid) =
godsdienst is een bron van onvrijheid

1.1 Van oudsher: een religieuze cultuur

**Voorheen – tot aan de moderne cultuur:
God is fundament van het wereldverstaan**

We leven in een bepaalde 'cultuur' = geheel van overtuigingen en waarden, levensbeschouwing, mens- en wereldbeeld

Voorheen, ook bij ons: een 'religieuze' cultuur = GOD centraal

**De wereld is voor de mens ondoorgrondelijk:
alles gebeurt door inwerking van 'hogere' machten die de mens overstijgen**

vb. middeleeuwse hospitalen zijn 'gast'huizen (Aalst) en 'godshuizen' (St-Jan Brugge, Bijloke Gent, Hôtel Dieu Beaune)

van 'religieus'

mens- en wereldbeeld

naar 'modern'

Godshuis

Ziekenhuis

1.2 Vandaag: een seculiere tijd

1. De publieke ruimte wordt werelds
2. Afname van geloofspraktijk en kerkbetrokkenheid
3. Verandering van de geloofscontext (pluralisme en humanisme)

“De verandering die ik wil afbakenen en traceren is een verandering die ons wegvoert uit een samenleving waarin het vrijwel onmogelijk was niet in God te geloven in de richting van een samenleving waarin geloven *één menselijke mogelijkheid* is naast andere.” (Charles Taylor, *Een seculiere tijd*, 2007)

“*Ich glaube nichts, und mir fehlt auch nichts*” (Sabine Schwarz)

Charles Taylor

Een seculiere tijd

LEMNISCAAT

halewijn

GELOOF & GODSDIENST

IN EEN SECULIERE
SAMENLEVING

KARDINAAL
JOZEF DE KESEL

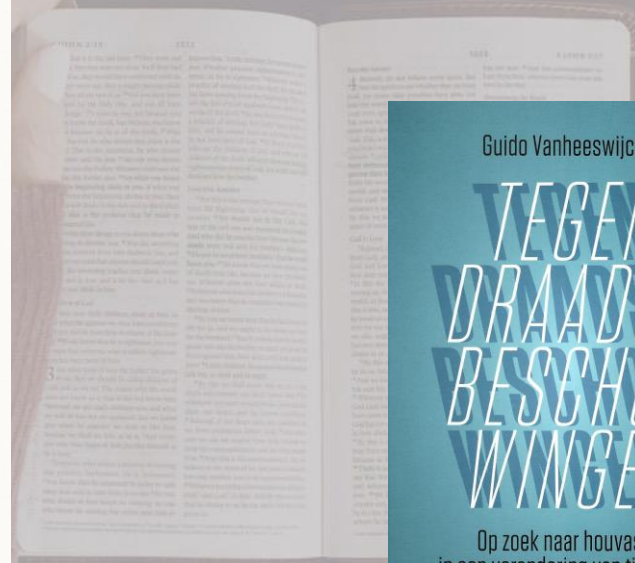
Aartsbisschop
van Mechelen-Brussel

Onbemінде gelovigen

Guido Vanheeswijck *Waarom
we religieus
blijven*

Polis

Een religieuze cultuur	Een moderne cultuur	Een postmoderne cultuur
voor 16 ^e eeuw	vanaf 16 ^e eeuw	vanaf 2 ^e helft 20 ^e eeuw
de wereld en de mens begrepen vanuit God.	de wereld en de mens begrepen vanuit de wetenschap en de techniek.	vragen bij de maakbaarheid, bij de rationaliteit, bij de vooruitgang
God als fundament	Rede en vrijheid als fundamente	Is er wel een fundament?

PREMODERN

"Because God put it there and that's the way it's always been."

MODERN

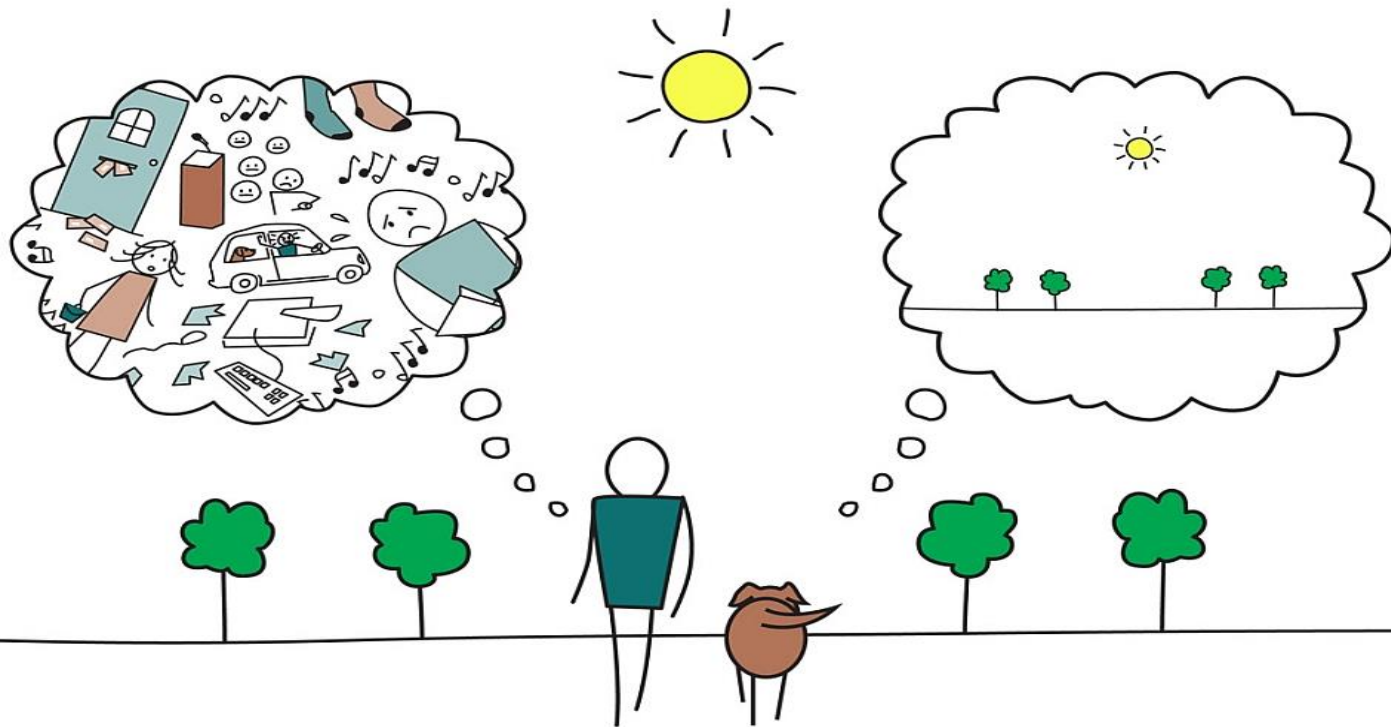
"Onwards and upwards with inevitable progress!"

POSTMODERN

"Blppppggghljsdlkfjowejfalsk djflksdjflksjldjldj;aldflkj;;;df"

Mind Full, or Mindful?

RALF CAERS &
MARIJKE DE COUCK

Aan het
roer van
NV MEZELF

MAAK JEZELF WEERBAAR
TEGEN STRESS, FRUSTRATIE
EN BURN-OUT

Manteau

CHRISTELIJKE
CULTUUR

**de vraag naar God =
de vraag naar het geloof in God in onze samenleving**

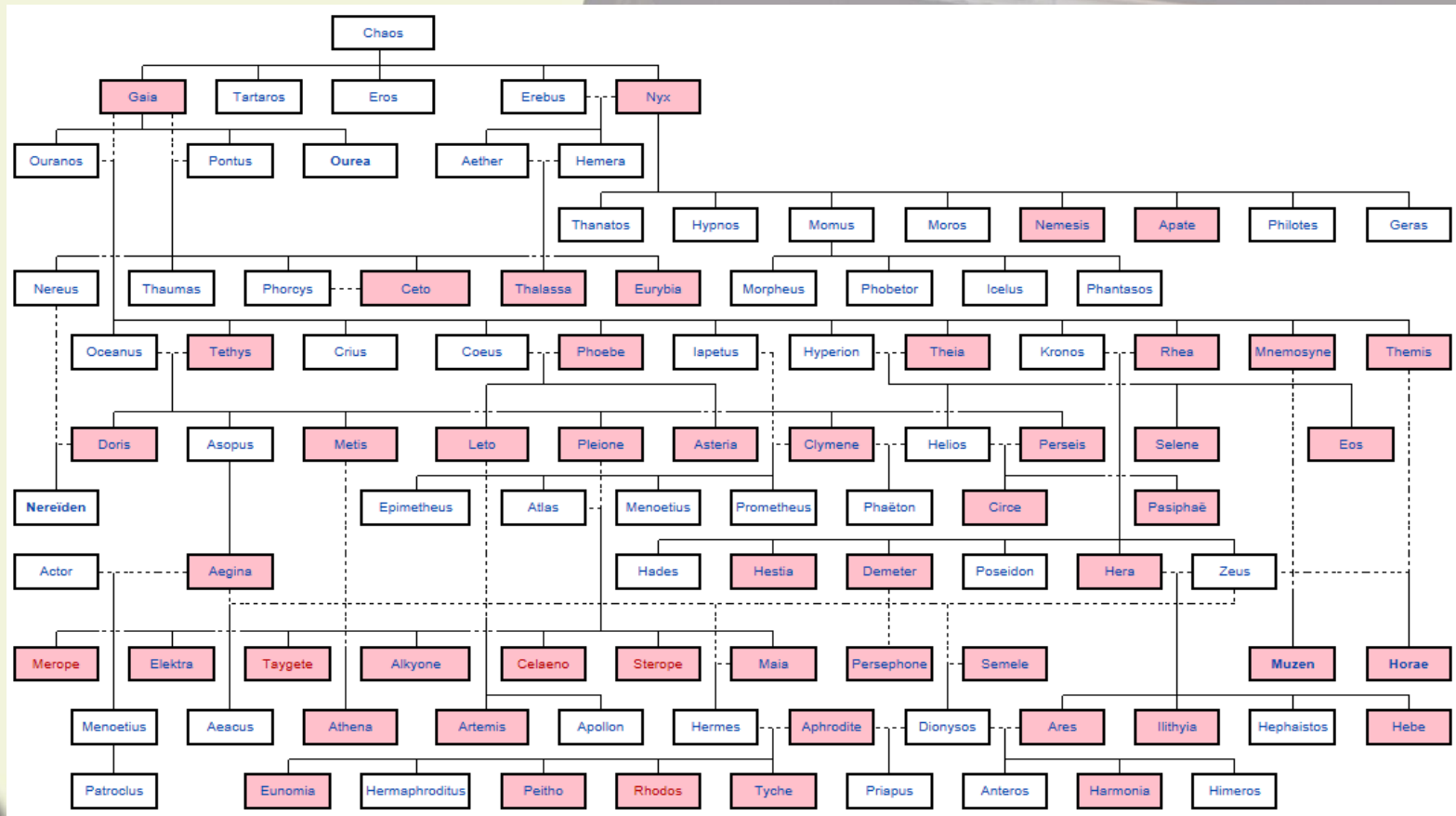
Het geloof in God is in onze tijd en wereld niet vanzelfsprekend.

Waarom?

- 1. Er is de hedendaagse visie op mens en wereld.
“God is niet nodig.”**
- 2. Er is het eigene van de Bijbelse godservaring.
“God is anders.”**

2. De Bijbelse God: helemaal anders

2.1 De vele bestaande goden: grillige natuurkrachten

Polytheïsme (veelgodendom) = oorspronkelijke religiositeit

- De vragende mens
Van waar? Wat is de zin? Waarheen?
- Leven en wereld gaan ons te boven
- Gefascineerd door de oerkrachten: vrees en beven
- Oorsprongsmythen vergoddelijken oerkrachten
- Veelgodendom (polytheïsme)

Goden als natuurkrachten en -machten

De goden

Ze overstijgen ons

Ze interesseren zich niet aan ons

Ze zijn over-machtig

Onze wereld

Met idolen en afgoden

De goden en 'machten'

te vriend houden met offers

Ons doen en laten

moeten we zelf bepalen

De goden

Verpersoonlijking van
oerkrachten in de kosmos

Offers en ritens

gezanten van
de goden

zonlicht

Regen en water

bliksem

Wind en storm

Vruchtbaarheid van land, gewassen, dieren

seksualiteit

Mensen

macht

oorspronkelijk: **polytheïstisch religieus**

natuurreligies (animisme, mythologie)

hindoeïsme

weg uit polytheïsme en religie: **niet-godsdienstig**

atheïsme

humanisme-vrijzinnigheid

boeddhisme

weg uit polytheïsme en religie: **monotheïstisch godsdienstig**

jodendom

christendom

islam

2.2 God anders: een God die spreekt

God tot Abraham: 'Trek weg uit uw land...'
weg-geroepen uit polytheïstische religiositeit

De Ene, de Enige, de gans Andere

Wij kunnen God
onmogelijk bereiken

Maar God laat zich kennen
Hij openbaart zich aan ons

De wereld, mensen en dingen
niet God, maar alles is van God

Het unieke van het monotheïsme: een relationele God

1. God is uniek, de 'Andere'

monotheïstisch:

alleen God is God

aanbid niets in, van of uit de
wereld: het is een afgod

Het unieke van het monotheïsme:
een relationele God

2. God zoekt contact, verbond

het mysterie van een relatie

je kent de Ander pas als die
zich laat zich kennen

de Ander is op zoek naar mij

God anders

Wie is de God van Bijbel?

- **Hij verschilt van de goden zonder naam of gezicht**
Hij is geen anonieme en onpersoonlijke (natuur)kracht
Hij vraagt geen offers
- **Hij is een God die spreekt**
God maakt zichzelf kenbaar.
Ik kan wel naar Hem op zoek gaan en sporen van zijn aanwezigheid ontdekken (bv. het goddelijke ontwaren in de schoonheid van de natuur, in de waarheid van de wetenschap, in de goedheid van de mens) maar ik kan Hem niet op eigen houtje vinden.
Daarvoor moet Hij zich te kennen geven: openbaring.

God geeft zich te kennen

'Iets wat ik had gezocht
en al zoekende steeds maar had
beschouwd als iets, een object
dat ik wie weet zou vinden,
bleek U te zijn. (...)

Het leek dan ook in niets
op vinden.

'Het' is andersom.
Ík was de gezochte.'

(W.J. Otten)

©Klaas Koppe

openbaring

Verbond

structuur Bijbels geloof

niet: question answer

wel: call response

God anders

Wie is de God van de Bijbel?

2.3 God wil het leven met ons delen

Als God zich kenbaar maakt, dan nadert hij.

‘God nadert altijd en overal tot de mens. Hij roept hem, biedt hem hulp om Hem te zoeken, te kennen en met al zijn krachten lief te hebben.’ (KKK, 1)

God vraagt niet om veel te doen, maar om je te laten doen, om Hem de kans te geven ons te naderen en uit te nodigen tot relatie, verbond

Monotheïsme

- Niet kwantitatief (één God)
- Wel kwalitatief (God is éinig)

De Heer, onze God, is één.

JHWH, onze God, is een **unieke** JHWH.

Niet als de zon of de maan, geen natuurkracht

De God van het Bijbels monotheïsme

God is de Ander, groot en ondoorgrondelijk

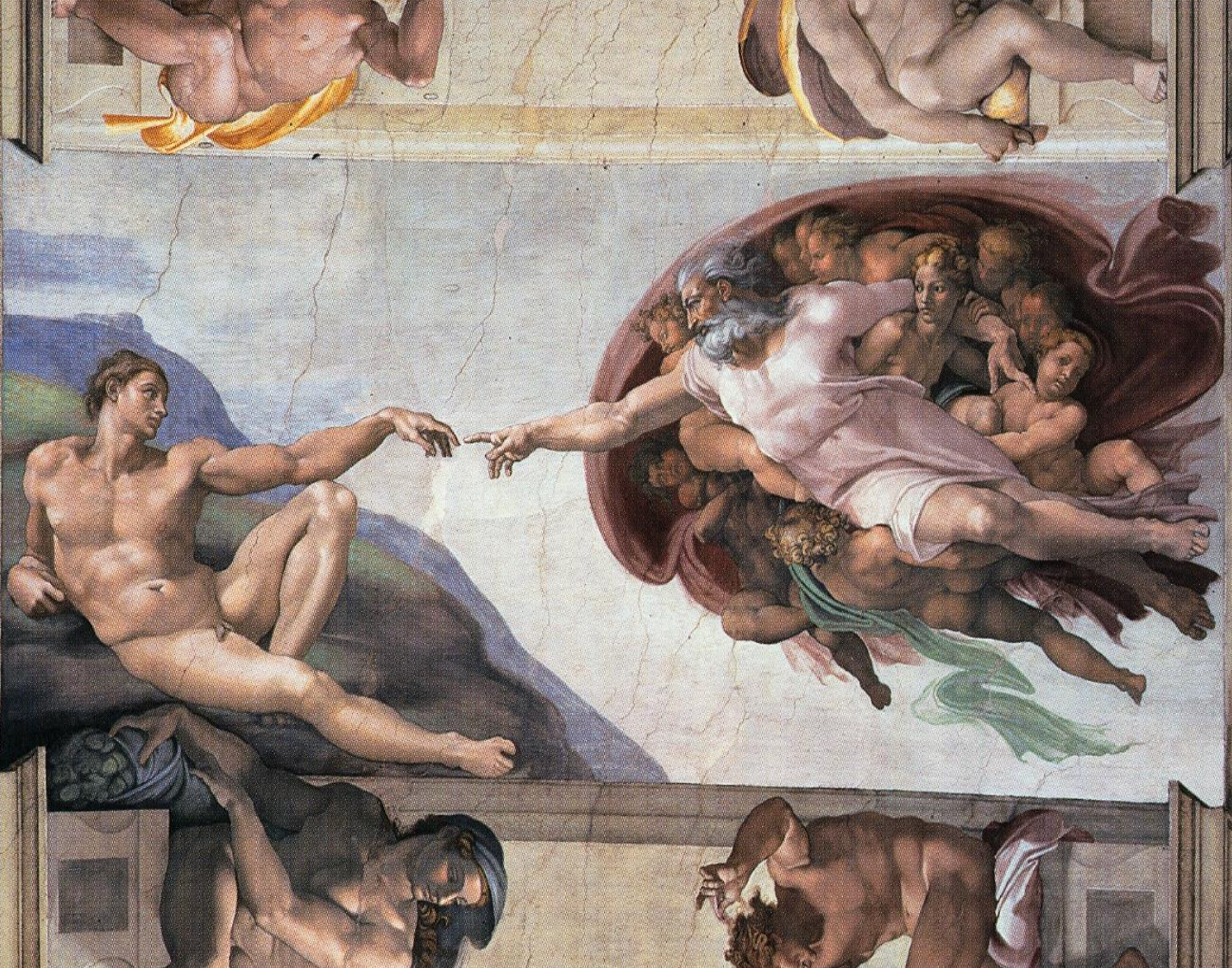
niet als 'de goden' (**Shaddai, Elohim**): kosmische krachten, albeheersend, overweldigend, almachtig, superpower die alle touwtjes in handen heeft, volgens ijzeren logica

wel als **JHWH, Verbondsgod**

die zich laat kennen als 'ik ben die ben', die ondanks de 'onbegrijpelijke' realiteit van het lijden (die hij niet verklaart noch veroorzaakt) toch betrokken en zorgzaam nabij is

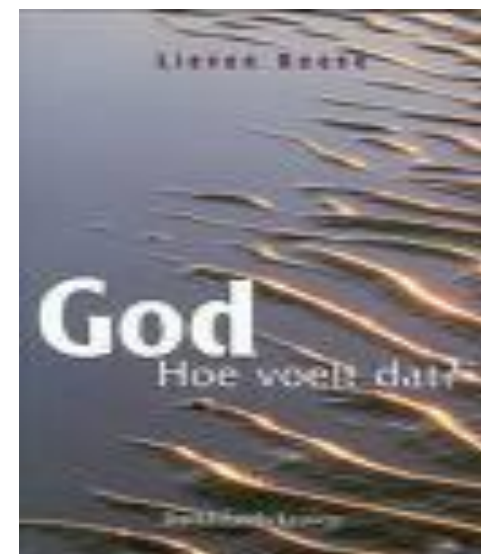
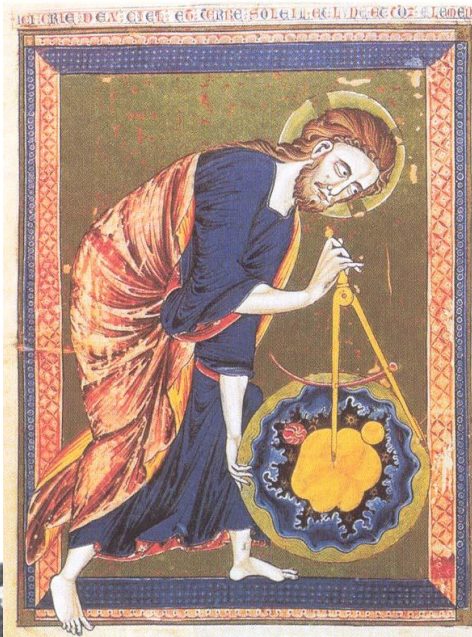
*'Ik heb u gehoord met mijn oren
en nu hebben mijn ogen u gezien' (Job 42,5)*

Wie of wat de monotheïstische God NIET is

traditioneel   modern   postmodern wereldbeeld

God anders

Wie is de God van de Bijbel?

2.4 Luister Israël: God hoopt op een luisterend volk

Als God spreekt en nadert, dan staan wij op de plaats van de luisteraar en de ontvanger.

Geloven is ja zeggen tegen Gods toenadering, Hem binnenlaten en de vreugde van een leven met en voor God ontdekken (cf. Zacheüs).

Dat het leven werkelijk verandert als je God in je leven binnenlaat, het klinkt ons inderdaad vreemd in de oren.

CHRISTELIJKE
CULTUUR

Listen Israël! (sjema)

The Lord our God is **unique**

You shall **love the Lord**
with all your heart
with all your soul
and all your power!"

(Deuteronomium 6,4).

Het unieke van het monotheïsme

- monotheïstisch Gods-geloven:
  - ontdekken dat God ons zoekt, bemint, uitnodigt in relatie te treden, zich met ons wil verbinden
  - aanvaarden dat je aanvaard bent
  - het goede nieuws = dat je je bemind mag weten
  - de Ander laten binnenkomen in het centrum van je persoon
  - ja-zeggen op een aanzoek tot verbond-enheid

In God geloven (bijbels)

- iemand toebehoren
- je gekend en bemind weten
- ervaren dat God zich openbaart
- liefde, ontmoeting, relatie ontdekken
als de zin van het bestaan (niet plicht, maar ont-moeten)
- voor iemand mogen we er zijn, zijn we uiterst kostbaar
aan die iemand durven we ons toevertrouwen
niet omdat het 'moet, maar omdat ik het verlang

Jezelf vinden door God binnen te laten...

en dan met diezelfde liefde naar anderen gaan

God spreekt

God maakt zichzelf kenbaar, spreekt ons aan: openbaring

God wil het leven met ons delen

God vraagt geen offers maar wederliefde

“Luister Israël”

Een dynamiek van luisteren en antwoorden

de vraag naar God =
de vraag naar het geloof in God in onze samenleving

Het geloof in God is in onze tijd en wereld niet vanzelfsprekend.

Waarom?

1. Er is de hedendaagse visie op mens en wereld.
“God is niet nodig.”
2. Er is het eigene van de Bijbelse godservaring.
“God is anders.”

3. Tot slot: twee aanpassingsstrategieën geloof zo opvatten of voorstellen dat het minder vreemd wordt

moralisering van het geloof

We vervangen het eerste gebod door het tweede gebod.

Geloof wordt louter een set van evangelische waarden, van morele inzet, van 'doen'.

vervaging van het geloof

We vervangen het geloof door zingeving.

Geloof wordt herleid tot het beleven van 'zin', tot een zingevingsysteem.

Elke religie of religieuze filosofie begint met te zeggen aan de mensen wat ze moeten doen om gered te worden. Het kan gaan over intellectuele oefeningen of over een reeks ontzeggingen, maar het schema is steeds hetzelfde: men bereikt het heil aan het einde van een bepaalde weg.

Het christendom daarentegen begint niet met te zeggen aan mensen wat ze moeten doen om gered te worden. Het begint met hun te zeggen wat God in Christus heeft gedaan om hen te redden. Het christendom begint met de verkondiging van de genade in plaats van met de plicht.

(Raniero Cantalamessa)

School voor Geloofsverdieping 2023-2024

1. Samen starten

2. De vraag naar God

GOD VAN HET VERBOND

3. De Bijbel als Woord van God
4. Uittocht en Verbond
5. De roep van de profeten
6. Schepping
7. Onmacht en lijden

JEZUS MESSIAS

8. Het getuigenis van het Nieuwe Testament
9. Wat heeft Hij gezegd?

10. Wat heeft Hij gedaan?

11. Hij is verrezen

12. Hij heeft ons verlost

13. Hij is Gods veelgeliefde Zoon

GEEST DIE LEVEN GEEFT

14. De Geest die in ons woont

15. Bidden in de kracht van de Geest

16. Leven in de kracht van de Geest

17. Leven van het komend Rijk

18. De vraag van God: Kerk

19. Evaluatie en slot

School voor Geloofsverdieping – Avond 2

- 19u30 Avondgebed
- 19u55 **De vraag naar God – Marc Peersman**
- 20u40 Pauze
- 21u **Werk in groepen**
- 22u Wel thuis